

Warszawa, 06-11-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.600.16.2025.WW

Pani

Katarzyna Ueberhan

Posel na Sejm RP

Przewodnicząca Podkomisji

nadzwyczajnej do rozpatrzenia

rządowego projektu ustawy o zawodzie

psychologa oraz samorządzie

zawodowym psychologów

Szanowna Pani Przewodnicząca,

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęły ze strony przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i środowiska psychologów oraz psychoterapeutów informacje wskazujące na problem niedopuszczania strony społecznej do prac Podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów¹, a tym samym także i ograniczenia możliwości przedstawiania przez reprezentantów organizacji pozarządowych opinii w sprawie procedowanego przez Podkomisję projektu ustawy.

Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt w skierowanym do RPO piśmie wskazało, że podczas posiedzenia Podkomisji w dniu 5 sierpnia 2025 r. dopuszczono do przedstawienia opinii tylko jednego reprezentanta spośród kilkudziesięciu stowarzyszeń psychoterapeutycznych wchodzących w skład Grupy Roboczej ds. ustawowej regulacji zawodu psychoterapeuty. Jak wskazują autorzy otrzymanego

¹ Dalej jako „Podkomisja”.

przez Rzecznika pisma, wyżej wspomniana Grupa Robocza jest inicjatywą o dużej reprezentatywności i merytorycznym potencjale, lecz jej przedstawiciele czują się wykluczani i niesprawiedliwie traktowani w kontekście możliwości dopuszczania do udziału w posiedzeniach Podkomisji i włączania się w jej prace. Podnoszą oni ponadto generalny zarzut ograniczania udziału środowiska psychoterapeutów w pracach nad ustawą o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów. Jak podkreślają, przepisy projektu ustawy procedowanej przez Podkomisję dotyczą również psychoterapii, a równocześnie duże grono osób należących do ich stowarzyszenia to osoby mające wykształcenie psychologiczne i świadczące usługi w ramach struktur Narodowego Funduszu Zdrowia. Przedstawiciele przywołanego wyżej środowiska wskazują na szereg merytorycznych zastrzeżeń wobec opracowywanego projektu ustawy i proszą o dopuszczenie reprezentantów środowisk psychoterapeutycznych do prac Podkomisji w większym zakresie.

Do Biura RPO, poza przywołanym wyżej stanowiskiem organizacji zrzeszających psychoterapeutów, wpłynęły także na przestrzeni ostatnich tygodni wnioski i prośby o zbliżonej treści ze strony środowiska psychologów. Wskazać w tym kontekście należy, że w jednej z wiadomości otrzymanych przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich Polskie Towarzystwo Psychologiczne sygnalizuje problem braku możliwości czynnego uczestniczenia przez stronę społeczną i organizacje pozarządowe na obecnym etapie prac nad ustawą w posiedzeniach Podkomisji.

Rzecznik Praw Obywatelskich ma świadomość, że na podstawie art. 154 ust. 3 w związku z art. 165 ust. 2 Regulaminu Sejmu przedstawiciele organizacji zawodowych i społecznych oraz eksperci mogą uczestniczyć w posiedzeniu podkomisji, ale dzieje się to w przypadku otrzymania zaproszenia ze strony kierownictwa danej podkomisji. Równocześnie, zgodnie z art. 42 ust. 1 Regulaminu Sejmu, w toku rozpatrywania projektów ustaw podkomisje mogą wysłuchiwać opinii ekspertów, do których niewątpliwie zaliczać można przedstawicieli tak środowiska naukowego, jak i społeczeństwa obywatelskiego. Także jednak w tym przypadku dotyczy to sytuacji, w której wystosowane zostało przywołane wyżej zaproszenie ze strony danej podkomisji. Tym samym Regulamin Sejmu, tworząc podstawy prawne do czynnego uczestnictwa przedstawicieli środowisk społecznych w posiedzeniach zarówno komisji sejmowych, jak i podkomisji powołanych w celu rozpatrzenia konkretnej sprawy, nie wprowadza obowiązku zapraszania strony społecznej na posiedzenia komisji i podkomisji. Równocześnie obowiązujące regulacje nie narzucają kierownictwu komisji lub podkomisji konkretnych zasad czy procedur w zakresie warunków bądź sposobu dopuszczania organizacji pozarządowych do udziału w pracach komisji i podkomisji. W

konsekwencji również i decyzje w zakresie wyłaniania konkretnych przedstawicieli lub ekspertów z ramienia strony społecznej podejmuje każdorazowo dana komisja bądź podkomisja, mając w tym zakresie znaczną swobodę – co wpisuje się w zasadę autonomii parlamentu.

Dostrzegając wskazane wyżej otoczenie normatywne, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich², pragnę zwrócić uwagę Pani Przewodniczącej, że ograniczenie możliwości udziału przez stronę społeczną w pracach legislacyjnych i posiedzeniach sejmowych komisji oraz podkomisji, wywoływać może u zainteresowanych podmiotów i jednostek poczucie deficytu demokracji oraz braku sprawczości w życiu publicznym. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, w których procedowane regulacje prawne dotyczą konkretnie określonych zawodów i grup społecznych, a tym samym także i praw oraz obowiązków osób do nich należących. Organy władzy publicznej powinny mieć natomiast zawsze na względzie, że w systemie demokratycznym podmioty i jednostki, których dotyczy dana decyzja, powinny mieć zapewnioną odpowiednią szansę uczestniczenia w jej podejmowaniu³. Będę wdzięczny za wzięcie pod uwagę powyższej oceny przy podejmowaniu dalszych decyzji dotyczących udziału strony społecznej w posiedzeniach Podkomisji.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pani Marta Golbik

Przewodnicząca Komisji Zdrowia

Sejm RP

² Dz.U. 2024 poz. 1264 ze zm.

³ Pragnę jednocześnie wskazać, że formą zapewnienia udziału przedstawicieli strony społecznej w procesie stanowienia prawa na etapie poprzedzającym szczegółowe rozpatrywanie projektu ustawy, jest także instytucja wysłuchania publicznego, o której mowa w rozdziale 1a Regulaminu Sejmu.